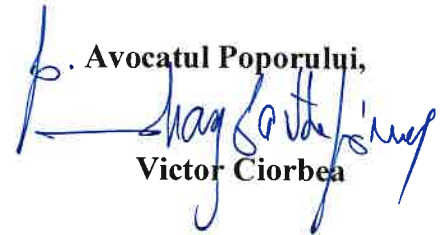

Aprob,

p. Avocatul Poporului,
Victor Ciorbea

RAPORT

privind vizita efectuată la Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, județul
Vrancea

Sumar:

Prezentul raport, întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, județul Vrancea, are ca obiect consolidarea protecției persoanelor custodiate împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, verificarea modului de implementare a recomandărilor transmise anterior de către instituția Avocatul Poporului, precum și a oricăror alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție, fiind structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei.
2. Constatările rezultate din vizita efectuată.
3. Recomandări.

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 16 alin. (1), art. 33 alin. (1), art. 35 lit. a și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, a fost efectuată, la data de 16.10.2018, o vizită la Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, județul Vrancea.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, doamna – jurist și domnul – asistent social, consilieri în cadrul instituției Avocatul Poporului, doamna – medic, doamna – psiholog, precum și doamna – reprezentant al Organizației Neguvernamentale Asociația Romilor Creștini ”Calea, Adevărul și Viața” Bacău.

Vizita a avut ca obiectiv consolidarea protecției persoanelor custodiate împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, verificarea modului de implementare a recomandărilor transmise anterior de către instituția Avocatul Poporului, precum și a oricăror alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Din partea Spitalului de Psihiatrie Dumbrăveni, județul Vrancea au participat la discuții și la vizitarea acestuia managerul spitalului, directorul economic, personal medical și de îngrijire, asistentul social și psihologul unității.

În cadrul discuțiilor, domnul manager a făcut o scurtă prezentare a situației din Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, județul Vrancea.

Reamintim că Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni este o unitate sanitară de monospecialitate de interes județean, cu personalitate juridică, aflată în subordinea Ministerului Sănătății asigurând servicii medicale de psihiatrie pentru pacienții cronici.

Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni funcționa în 4 clădiri în sistem pavilionar, iar structura organizatorică, aprobată prin Ordinul nr. 1469/02.12.2013 al Ministrului Sănătății, cuprindea 135 paturi.

Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni avea Autorizație Sanitară de Funcționare, eliberată de Direcția de Sănătate Publică Vrancea.

În ziua vizitei, în această unitate medicală erau internați 111 pacienți adulți diagnosticați cu diverse afecțiuni psihice (întârziere în dezvoltarea psihocognitivă în diferite grade, tulburări de comportament, autism, schizofrenie, tulburări organice de personalitate, demență etc.), dintre care 67 în Secția Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, 18 în Secția Psihosomatici Dumbrăveni și 26 în Secția Exterioară Psihiatrie Cronici Dumitrești.

Cu privire la modul de implementare a recomandărilor transmise anterior de către instituția Avocatul Poporului, urmare a vizitei din data de 12 octombrie 2017 a echipei instituției Avocatul Poporului, s-au constatat următoarele aspecte:

Referitor la **efectuarea demersurilor necesare în vederea încadrării de personal pe posturile vacante (medic specialist psihiatru, radiolog, ergoterapeut, psiholog/psihoterapeut, infirmieri, îngrijitori curățenie) având în vedere afecțiunile psihice severe ale pacienților internați în această unitate și necesitatea asigurării unor servicii medicale și psihologice la standarde corespunzătoare pentru această categorie de pacienți**, conducerea spitalului a prezentat echipei de vizită Ordinul Ministrului Sănătății nr. 1524/28.12.2017 pentru aprobarea statului de funcții al Spitalului de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni. Conform acestui nou stat de funcții, la data efectuării prezentei vizite Spitalul de Psihiatrie Dumbrăveni avea 9 posturi de conducere și 179,5 posturi de execuție. Pe partea medicală, în statul de funcții erau prevăzuți următorii angajați: director medical – 1, medic primar psihiatrie – 1, medic specialist psihiatrie – 2, medic specialist medicină internă – 2, medic specialist medicină de laborator – 1,5, medic rezident anul II medicină internă – 2, medic specialist medicină urgență – 1, medic rezident anul II psihiatrie – 1, medic rezident anul II medicină de laborator – 1, medic rezident anul II radiologie și imagistică medicală – 1, medic rezident anul II epidemiologie – 1, biochimist -1, bioinginer medical – 1, asistent medical șef – 1, asistenți medicali - 50, farmacist – 1, agent DDD -1, infirmieri – 25, îngrijitoare – 11, muncitor necalificat (supraveghetor bolnavi psihici) – 11.

La data efectuării vizitei, conform informațiilor furnizate de personalul unității, erau ocupate următoarele posturi: medici - 4,5, medic rezident anul III – 6, alt personal cu pregătire superioară – 3, farmaciști - 1, personal mediu sanitar – 5, infirmiere – 26, îngrijitoare curățenie – 10.

Având în vedere datele de mai sus, a reieșit că **erau vacante următoarele posturi de personal medical și de îngrijire: medic specialist psihiatru - 3, asistenți medicali – 1,**

dietetician – 1, infirmieri – 7, îngrijitori curățenie – 6.

Personalul unității medicale avea analizele medicale obligatorii la zi, fiind consemnate în dosarele medicale proprii ale angajaților, împreună cu fișele de aptitudine întocmite conform normelor legale.

La data efectuării vizitei, medicii psihiatri asigurau consultațiile medicale de specialitate și elaborarea schemei terapeutice. Evoluția clinică sub tratament a bolnavilor era monitorizată zilnic, iar schema terapeutică era revizuită în cazul în care simptomele clinice (somatice, psihice, comportamentale) impuneau această conduită, conform protocoalelor și ghidurilor terapeutice în vigoare.

Administrarea tratamentului medical, supravegherea stării de sănătate și efectuarea îngrijirilor conform recomandărilor medicale erau acordate de personal calificat (asistenți medicali și infirmieri).

Cu privire la concursurile organizate pentru ocuparea unor posturi de medici, conducerea spitalului a precizat că, în anul 2018, s-au organizat mai multe concursuri la care nu s-a prezentat niciun candidat, deși au fost respectate toate procedurile de publicitate a anunțurilor. În acest sens, personalul unității a făcut referire la ultimul concurs organizat pentru ocuparea postului de medic specialist psihiatru, care urma să se desfășoare în luna octombrie 2018, **fără a se înscrie vreun participant.**

Având în vedere că în județul Vrancea existau medici specialiști interesați să se înscrie la concurs pe jumătate de normă, s-a solicitat Ministerului Sănătății transformarea postului de medic specialist psihiatru vacant în două jumătăți de medic specialist psihiatru, astfel încât să se acopere deficitul de medici psihiatri existent. Ministerul Sănătății a aprobat solicitarea Spitalului de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, la data prezentei vizite fiind deja angajat un medic psihiatru cu jumătate de normă.

Ca urmare a celor de mai sus, s-a reținut că **au fost efectuate demersuri pentru acoperirea nevoilor de personal medical în Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, acest aspect fiind o prioritate pentru conducerea unității.**

Cu toate acestea, **echipa de vizită consideră că este necesar să se continue demersurile în vederea încadrării de personal pe posturile vacante având în vedere afecțiunile psihice severe ale pacienților internați în această unitate și necesitatea**

asigurării unor servicii medicale și psihologice la standarde corespunzătoare pentru această categorie de pacienți.

Referitor la efectuarea demersurilor necesare în vederea achiziționării unui ecograf și a unui aparat Roentgen nou pentru Compartimentul de Radiologie, conducerea unității a precizat că unitatea spitalicească a solicitat în fiecare an Ministerului Sănătății alocarea de fonduri pentru cheltuieli de investiții necesare dotărilor cu aparatură medicală de performanță, **nefiind aprobată achiziționarea unor astfel de aparate.**

Din informațiile furnizate de către personalul unității a reieșit că Ministerul Sănătății a aprobat fonduri în valoare de 330 000 lei pentru lucrări RK modernizare-extindere laborator analize medicale și 460 000 lei pentru dotare laborator. De asemenea, au fost aprobate fonduri pentru refacere canalizare și pentru lucrări RK modernizare-extindere bloc alimentar în valoare de 930 000 lei. Cu privire la dotări, au fost aprobate fonduri doar pentru blocul alimentar, în valoare de 130 000 lei (cuptor electric, oală sub presiune, zone pregătire legume, carne și pește, roboți de bucătărie).

Având în vedere cele de mai sus, **membrii echipei de vizită consideră că este necesar să se continue demersurile în vederea achiziționării unui ecograf și a unui aparat Roentgen nou pentru Compartimentul de Radiologie.**

În ceea ce privește **amenajarea unei camere de izolare și întocmirea Registrului măsurilor de izolare și contenționare conform prevederilor legale cuprinse în Ordinul nr. 488/2016, art. 9 (11) pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002,** conducerea spitalului a identificat soluția optimă privind amplasamentul acesteia și a făcut numeroase demersuri la Ministerul Sănătății pentru alocarea de fonduri pentru cheltuieli de investiții în acest sens. Conform informațiilor furnizate de către personalul spitalului, a fost elaborată o documentație tehnică ce viza reevaluarea construcțiilor din administrare, analiza eventualelor riscuri create de lucrările de intervenție din ultimii 25 de ani și de tehnologiile și materialele utilizate la faza de construcție. De asemenea, s-a realizat o expertiză tehnică privind riscul seismic și auditul energetic a tuturor clădirilor spitalului. În baza acestor documente, Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni figurează în centralizatorul unităților sanitare care au în evidență clădiri cu risc seismic ridicat. Acest centralizator a fost transmis de către Ministerul Sănătății Guvernului României, cu solicitarea de a identifica resurse

financiare necesare consolidării în regim de urgență a clădirilor în care își desfășoară activitatea unitățile sanitare cu paturi din subordinea Ministerului Sănătății. Până la data vizitei nu se primise niciun răspuns în acest sens.

Având în vedere cele de mai sus, **membrii echipei de vizită consideră că este necesar să se continue demersurile pentru amenajarea unei camere de izolare.**

Cu privire la **întocmirea Registrului măsurilor de izolare și contenționare conform prevederilor legale cuprinse în Ordinul nr. 488/2016, art. 9 (11) pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002**, echipa de vizită a reținut că **acest registru fusese întocmit**, iar până la data efectuării vizitei erau înscrise 59 cazuri de contenționare a pacienților, cu toate mențiunile legale privind monitorizarea funcțiilor vitale din 15 minute în 15 minute.

În acest registru erau precizate ora și minutul instituirii măsurii restrictive, gradul de restricție, circumstanțele și motivele care au stat la baza dispunerii măsurii restrictive, numele medicului care a dispus măsura restrictivă, prezența oricărei leziuni fizice suferite de pacient sau personalul medical în legătură cu aplicarea măsurii restrictive, ora și minutul fiecărei vizite de monitorizare a pacientului cu precizarea valorilor funcțiilor vitale, îndeplinirea nevoilor fiziologice sau a altor nevoi, după caz, ora și minutul ridicării măsurii restrictive. Pentru contenționare se foloseau chingi din piele, mijloace omologate de Ministerul Sănătății.

La data efectuării vizitei de implementare, îngrijirea personală a pacienților internați la Spitalul de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni era corespunzătoare, astfel că aspectul general al pacienților era unul îngrijit. Nu au fost identificați bolnavi cu escare sau alte leziuni cutanate care să probeze o eventuală îngrijire deficitară sau supunerea la rele tratamente.

Cu privire la **participarea psihologului și asistentului social ai unității la cursuri de formare continuă, precum și înscrierea asistentului social în Registrul Național al Asistenților Sociali din România, obligativitate prevăzută de Legea nr. 466/2004 privind Statutul asistentului social din România**, deși personalul unității a prezentat Planul de perfecționare profesională pentru anul 2018 aprobat prin Dispoziția nr. 533/16.07.2018, din informațiile primite de la angajații unității a reieșit că în perioada dintre cele două vizite (aproximativ un an) psihologul și asistentul social **nu au participat la niciun fel de cursuri de formare profesională**. Din analiza Planului de formare

profesională a personalului pe anul 2018 a reieșit că au participat la cursuri de formare medicii, angajații de la Biroul Managementul Calității, personalul care exercită viza CFP, angajații din cadrul laboratorului de analize medicale, asistenții medicali, infirmierele, îngrijitoarele etc. Conform prevederilor Legii nr. 466/2004 privind statutul asistentului social, formarea profesională continuă este în primul rând **un drept al asistentului social pe care acesta trebuie să-l exercite, independent de forma de exercitare a profesiei (în regim salarial sau independent).**

În ceea ce privește obligativitatea acestuia de a se înscrie în Registrul Național al Asistenților Sociali din România, la data prezentei vizitei **nu era încă membru al Colegiului Național al Asistenților Sociali din România dar, conform declarațiilor proprii, a întreprins demersurile pentru înscriere.**

De asemenea, psihologul unității nu a participat la cursuri de formare continuă, conducerea spitalului comunicându-i printr-o adresă obligativitatea urmării unor astfel de cursuri. Prin aceeași adresă conducerea Spitalului i-a comunicat psihologului și termenul în care are posibilitatea să facă demersurile necesare pentru a fi în acord cu prevederile Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România.

S-a apreciat de către membrii echipei de vizită că **unitatea trebuie să ia măsurile necesare cu privire la participarea psihologului și a asistentului social ai unității la cursuri de formare continuă.**

Referitor la **organizarea cabinetului psihologic conform standardelor specifice Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, la achiziționarea unui număr minim de teste psihologice cu licență și la elaborarea unei proceduri specifice activităților psihologice și a unui program de lucru care să acopere nevoilor pacienților, cu respectarea normelor în vigoare pentru fiecare tip de activitate, precum și dezvoltarea de programe terapeutice specifice fiecărei tulburări, conform protocoalelor terapeutice (terapia memoriei, exerciții psihomotorii, stimularea multisenzorială, alte forme de terapie socială, ocupațională, prin muzică, dans etc.),** conducerea Spitalului Dumbrăveni a precizat că au fost luate măsuri în acest

sens, cabinetul psihologic fiind amplasat într-o încăpere exterioară spitalului, cu un spațiu generos.

Asistența psihologică era asigurată de un psiholog clinician specialist, la cererea medicului sau a pacientului. În secția de bolnavi psihosomatici rareori se făceau intervenții terapeutice psihologice. Activitatea psihologică era consemnată în Registrul actelor profesionale, până la data vizitei înregistrându-se 314 servicii psihologice.

Nu au fost prezentate rapoartele de consiliere psihologică și procedura aplicată în cazurile persoanelor agresive, a celor cu risc de suicid etc., precum și modalitatea de intervenție în situație de criză.

În cadrul spitalului se realiza terapie ocupațională și de grup, unde pacienții participau la cerere (pictură, desen, muzică, broderie, lectură, vizionări filme, jocuri psiho-educative, exerciții fizice etc.). În atelierul de tâmplărie se realizau rame pentru garduri, care se comercializau, iar în seră și pe terenurile din jurul spitalului se cultivau legume și cereale, pentru îngrijirea acestora fiind implicați pacienții.

În curtea spitalului era o biserică, iar preotul oferea consiliere pastorală și implica pacienții în diferite activități.

Psihologul unității a prezentat o listă de teste, pe care afirma că le folosește, însă niciunul dintre acestea nu era licențiat. Conducerea spitalului a făcut demersuri pentru achiziționarea unei baterii de teste psihologice, însă finanțarea nu a fost aprobată de către Ministerul Sănătății, astfel membrii echipei de vizită au apreciat că **este necesar să se continue demersurile pentru achiziționarea unei baterii de teste psihologice.**

Cu privire la **înființarea unui registru în care să fie consemnate ședințele de consiliere (telefonice sau față în față) efectuate de asistentul social cu aparținătorii, instrument relevant pentru cuantificarea activității asistentului social, dar și util în gestionarea cazuisticii sociale a spitalului**, din informațiilor furnizate de asistentul social a reieșit că registrul de evidență a ședințelor de consiliere a fost dat la tipărit, dar nu intrase în posesia acestuia până la momentul vizitei. Membrii echipei de vizită au apreciat și au transmis asistentului social că nu era necesară folosirea unui registru tipărit, ci putea fi folosit orice tip de registru care permitea rubricația corespunzătoare. În acest sens, **membrii echipei de vizită apreciază că este necesar să se finalizeze demersurile privind**

înființarea unui registru în care să fie consemnate ședințele de consiliere (telefonice sau față în față) efectuate de asistentul social cu aparținătorii.

În ceea ce privește inițierea demersurilor în scopul încheierii unor protocoale de colaborare cu instituții ONG-uri, organizații sau asociații, în scopul îmbunătățirii și diversificării serviciilor oferite pacienților, și în mod special celor cu dificultăți sociale, conducerea unității a precizat că a fost înființat un compartiment de servicii medicale paleative și o echipă mobilă multidisciplinară care urmărește și o colaborare eficientă cu structurile medicale, de asistență socială și identificarea unor ONG-uri implicate în serviciile comunitare, prin încheierea de protocoale comune.

La momentul prezentei vizite, Spitalul Dumbraveni avea încheiate 18 protocoale de colaborare cu diverse instituții și organizații neguvernamentale, lista acestora fiind afișată pe site-ul Spitalului de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni. Existau colaborări cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Vrancea, Spitalul Militar de Urgență Focșani, Asociația Nevăzătorilor din România, filiala Buzău – Vrancea, Universitatea “Petre Andrei” din Iași, un cabinet individual de traducere/interpretare, Societate Națională de Cruce Roșie din România etc. În ansamblu, colaborările vizau asigurarea de servicii medicale, educaționale, de suport pentru pacienți, de traducere și interpretare din limbile engleză și spaniolă, de asistență socială sau pentru derularea, în colaborare, a unor activități culturale.

3. Recomandări.

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ

Conducerii Spitalului de Psihiatrie Cronici Dumbrăveni, județul Vrancea să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Continuarea demersurilor necesare în vederea încadrării de personal pe posturile vacante (medic specialist psihiatru, infirmieri, îngrijitori curățenie), având în vedere afecțiunile psihice severe ale pacienților internați în această unitate și necesitatea asigurării

unor servicii medicale și psihologice la standarde corespunzătoare pentru această categorie de pacienți;

2. Continuarea demersurilor necesare în vederea achiziționării unui ecograf și a unui aparat Roentgen nou pentru Compartimentul de Radiologie;
3. Finalizarea amenajării unei camere de izolare conform prevederilor legale cuprinse în Ordinul nr. 488/2016 pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii nr. 487/2002 a sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice;
4. Participarea psihologului și asistentului social ai unității la cursuri de formare continuă;
5. Îmbunătățirea activității psihologice prin achiziționarea unui număr minim de teste psihologice cu licență și elaborarea unei proceduri specifice activităților psihologice și a unui program de lucru care să acopere nevoile pacienților, cu respectarea normelor în vigoare pentru fiecare tip de activitate, precum și prin dezvoltarea de programe terapeutice specifice fiecărei tulburări, conform protocoalelor terapeutice (terapia memoriei, exerciții psihomotorii, stimularea multisenzorială, alte forme de terapie socială, ocupațională, prin muzică, dans etc.)
6. Înființarea unui registru în care să fie consemnate ședințele de consiliere (telefonice sau față în față) efectuate de asistentul social cu aparținătorii.